

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 408-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

hhes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 43

Tallinn, 27. oktoobril 1936

II aastakäik

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS	
Uusi andmeid teraviljasaakide kohta maailmas	782
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Metsaturg ja devalvatsioon	785
Lühimuundiseid	787
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	788
Põllumajanduslik väljavedu	789
Peekoniturg	789
Tapaloomade ja lihaturg	790
Kanamunaturg	790
Piimaturg	791
Teraviljaturg	791
Linaturg	792
Kartuliturg	792
Aedviljaturg	792
Kalaturg	793
VALISMAA MAJANDUSTEATMED	
Uudiseid Läti majanduspoliitika ja seadusandluse alalt	794
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	795
VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Majandusolukord Tšehhoslovakkias	796
Väikeliidu majanduskoondise asutamine Tšehhoslovakkias	797
Rootsi-Inglise kaubavahetuse suuremimine	797
Põhjamaade kaubanduspäev Stokholmis	797
Kodujäneseliha ekspordi arenemine Rootsis	797
Rukki ja nisu väljaveokeelid Rootsis	798
Taani valuutakontori poliitika	798
Põhjamaade ühtlustatud tollinomenklatuuri väljatöötamine	798
Sisseveo kergendamine Šveitsis	798
Sõgikartulite sisseveo suurendamine Šveitsis	798
Veotariifialandus seemnekartuleile	798
Sõtade sisseveosoodustusi Šveitsis	799
Hanede ja kalkunite ekspord Leedust	799
Kodujänesete ekspord Leedust	799
Riiklik toetus lambakasvatuse arendamiseks Poolas	799
Poola kartulite ekspord Argentiinasse	799
Rahvusvaheline kaubamess Budapestis	799

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE	
<i>New Data Concerning World Grain Production</i>	782
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Timber Market and Devaluation</i>	785
<i>Sundry Information</i>	787
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	788
<i>Exports of Agricultural Products</i>	789
<i>Bacon Market</i>	789
<i>Cattle and Meat Market</i>	790
<i>Egg Market</i>	790
<i>Milk Market</i>	791
<i>Grain Market</i>	791
<i>Flax Market</i>	792
<i>Potato Market</i>	792
<i>Vegetable Market</i>	792
<i>Fish Market</i>	793
FOREIGN COUNTRIES	
<i>Economic Policy and Laws in Latvia</i>	794
INFORMATION PART	
<i>Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	795
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
<i>Economic Conditions in Czechoslovakia</i>	796
<i>Organisation of Economic Centre of Little Entente in Czechoslovakia</i>	797
<i>Increase of Anglo-Swedish Trade</i>	797
<i>Trade Convention of Northern Countries in Stockholm</i>	797
<i>Development of Export of Rabbit Meat in Sweden</i>	797
<i>Export of Rye and Wheat not Permitted in Sweden</i>	798
<i>Policy of Danish Exchange Office</i>	798
<i>Steps taken towards Unification of Customs Nomenclature in Northern Countries</i>	798
<i>Import Facilitated in Switzerland</i>	798
<i>Import of Potatoes for Food Increased in Switzerland</i>	798
<i>Lower Railway Freight Rates on Seed Potatoes</i>	798
<i>Assisting Feed Imports to Switzerland</i>	799
<i>Export of Geese and Turkeys from Lithuania</i>	799
<i>Export of Rabbits from Lithuania</i>	799
<i>State Subsidy for Development of Sheep Farming in Poland</i>	799
<i>Poland Exporting Potatoes to Argentina</i>	799
<i>International Fair at Budapest</i>	799

W. K. Kõpp
 Lk. 43
 Roomatöö

PÖLLUMAJANDUS

UUSI ANDMEID TERAVILJASAAKIDE KOHTA MAAILMAS.

NEW DATA CONCERNING WORLD GRAIN PRODUCTION.

Tänavune kasvamisaeagne ilmastik ei olnud kuigi soodus saagi kujunemiseks. Laialdases kasvupiirkonnas takistasid normaalset arengut öökülmad ja liigsajud, kuna teised kasvatusrajoonid kannatasid samal ajal liigkuumuse ja -sademete puuduse all. Seevastu olid koristamisaegsed ilmad ilusad ja vilja kvaliteet on m. a. tunduvalt parem.

Nisutoodang euroopa riiges on viimase hinnangu järgi 8 milj. kv. madalam juuli ja augusti hindest ja tõuseb 400 milj. kv-le l. a. 428 milj. kv. vastu. Seega on tänavune nisutoodang madalam m. a. 28 milj. kv. ehk 7% ja jääb ka väiksemaks viimase viie aasta jooksul, kuid ületab suuruselt siiski kõik aastad enne 1932. a. Võrreldes m. a. on eksport- ja importriikides loota erinevat saaki. Rahvusvahelise põllumajanduse instituudi arvutusel on eksportriiges soodsate kasvuolude tõttu tänavune toodang suurem l. a. 19 milj. kv. ehk 18% ja tõuseb 124 milj. kv-le, kuna Kesk- ja Lääne-Euroopas langes importriikide toodang madalate ha-saakide tagajärjel l. a. 323 milj. kv-lt tänavu 276 milj. kv-le. Seega on tänavune importriikide nisutoodang väiksem l. a. 47 milj. ehk 15%.

Üldisest Euroopa toodangu langusest tuleb panna osa kasvupindade vähenemise arvele. Tänavune kasvupind on väiksem l. a. 2,9% ja moodustab 30,9 milj. ha. Nisukasvatuse tagasimineku on importriiges tunduvalt suurem kui eksportriiges, mis rühma kuuluvad Doonau maad (Rumeenia, Bulgaaria, Jugoslaavia ja Ungari), Leedu ja Poola. Tänavusi pindu arvatakse eksportriiges 10,2 milj. ha-le l. a. 10,3 milj. ha vastu, importriiges 20,7 milj. ha l. a. 21,5 milj. ha vastu — pindalaline kasvatuse tagasimineku seega eksportriiges 1,0% ja importriiges 3,8%.

Kasvupindade tagasimineku kõrval omab kogutoodangu langusele tähtsama koha veel ha-saagi kujunemine. Keskmise ha-saak on madalam l. a. 3,8% ja ulatub 12,9 kv-le, jäädes ühtlasi madalamaks ka viimase viie aasta jooksul. Soodsate kasvuolude tõttu

eksportriiges tõusis sealne ha-saak l. a. 10,2 kv-lt tänavu 12,2 kv-le, kuna importriikide saak langes l. a. 15,0 kv-lt 13,3 kv-le, seega on ha saagitõus eksportriiges 19,6%, kuna samal ajal arvestatakse importriiges 11,4%-st ha-saagi langust. Sõltuvalt kõrgeimaist ha-saakidest, vaatamata kasvupindade 1%-lisele langusele, ületab tänavune eksportriikide kogutoodang l. a. 18% võrra, kuna importriiges langes tänavune kogutoodang külvipindade vähenemise ja väikeste ha-saakide tagajärjel 15% võrra.

Balti riiges on tänavused külvipinnad suuremad l. a. — Eestis 4,6% ja Soomes 9,4% ja ulatuvad Eestis 65 tuh., Soomes 77 tuh. ha-le. L. a. paremate kasvuolude tõttu on ka ha-saagid paremad, mille tagajärjel osutub nisutoodang suuremaks Eestis 4,5% ja Soomes kogumi 11,1% ja tõuseb Eestis 645 tuh. ning Soomes 1280 tuh. kv-le. Lätis on tänavu nisupinnad 69 tuh. ha, mis on väiksemad l. a. 16 tuh. ha ehk 18,3%. Et kasvuolud olid ka viletsamad kui m. a., siis hinnatakse tänavust nisu kogutoodangut 827 tuh. kv-le, mis on madalam l. a. omast 364 tuh. kv ehk 31% ja 1930 — 34. a. keskmisest 21%. Leedu kohta on teada, et pinnad on langenud 9,6% (tänavu 196 tuh. ha m. a. 217 tuh. ha), kuid saakide kohta puuduvad andmed. Et ka seal ei olnud kasvuaeg kuigi soodus, on ha-saagid m. a. madalamad ja arvestades ka kasvatuse tagasimineku, on nende tänavune nisutoodang madalam m. a.

Ametlikud andmed puuduvad NSVL kohta, kuid tähtsamate nisukasvatuse- ja joonide (Ukraina ja P.-Kaukaasia) kohta on teada, et tänavune toodang ületab vaatamata sealsete kasvamisaeagsele põuale põllumajanduses paremate meetodite tarvituselevõetuga kavas ettenähtud lootused.

Peale Euroopa m. a. väiksema toodangu on toodang madalam ka teisis maailmajagudes. Nii hinnatakse P.-Ameerika tänavust toodangut 238 milj. kv-le eelmise aasta 248 milj. ja 1930—34. a. keskmine 297 milj. kv. vastu. Sellist tagasimineku põhjustas

peamiselt tänavune põud sealseis tähtsamais suiniskasvatuserajoones. Nii on tänavused põuakahjud Kanadas üksi suuremad kui m. a. rooste-, põua- ja külmakahjud kokku, mille tagajärjel keskmine suinisu ha-saak osutus madalaimaks viimase 29 a. jooksul. Viimase hinde järgi tõuseb sealne kogutoodang 63,4 milj. kv-le, olles väiksem l. a. 16% ja osutub väikseimaks peale 1919. a., mil nisu-kasvupind oli vaevalt $\frac{1}{4}$ tänavusest pinnast. Ka Ühendriiges on suinisu- ja põuakahjud madal ja jääb peale 1934. a. viimase 25 a. jooksul väikseimaks. Kuid talinisu laiendatud külvipindade ja paremate kasvutingimuste tõttu on mõlema nisu kogutoodang kõrgem l. a. vaid 1,8 milj. kv ehk 1% ja moodustab 171,5 milj. kv.

Aasia nisutoodang ilma Hiina, Iraani ja Türgita on vähe madalam l. a., kuid ühtib enamvähem viimase viie aasta keskmisega. Hiina kohta on teada, et sealne toodang ületab mõeldunud kui väga madala toodanguga aasta ja on kõrgem ka viimase nelja aasta keskmisest.

P.-Aafrika nisutoodang jääb väga halvade kasvuolude ja eelmisest aastast madalamate külvipindade tõttu väiksemaks l. a. 16% ja viimase viie aasta keskmisest koguni 20%. Kõige enam langes toodang Tuniisis (53%) ja Prantsuse Marokos (34%), kuma Alžiiris oli toodangu tagasimineku vaid 15%.

Põhjapoolkera nisutoodangut arvatakse tõusvat tänavu 790—795 milj. kv-le, mis jääb 1930—36. a. vahemikus, kõige väiksema toodanguga aastaks, olles väiksem l. a. ligi 6% ja jäädes sealjuures isegi madalamaks 1934. a. väga madalast lõikusest.

Lõunapoolkeramaist Argentinas on tänavused pinnad suuremad l. a. 18%, ja et seal sed kasvuolud olid tunduvalt paremad kui m. a., arvatakse tõusvat nisutoodangut 54—59 milj. kv-le eelmise aasta 40 milj. kv ja 1930—34. a. keskmise 66 milj. kv vastu. Seega ületab tänavune lõikus l. a. 40% võrra, kuid jääb siiski maha toodud aastate keskmisest veel 15%. Vaatamata Aust-raalias 5%-sele kasvutuse tõusule, hinnatakse sealset toodangut 130—145 milj. kv-le, mis on ligilähedane m. a. toodanguga, kuid jääb nõrgemaks viimase viie aasta keskmisest $\frac{1}{4}$ võrra.

Rukkitoodang on euroopa riiges väiksem l. a. 2% ja viimase viie aasta keskmisest 5%, jäädes seega viimase 7 a. jooksul peale 1931. a. kui väga väikese toodanguga aasta, väikseimaks. Saksa tänavust toodangut hinnatakse 79 890 tuh. kv-le, mis on kõrgem l. a. ligi 7% ja viimase viie aasta keskmisest üle 2%. Seevastu on lõikus Poolas ja Tšehhoslovakkias kehvem kui mullu ja ulatub Poolas 63 900 tuh. kv-le (m. a. 66 170 tuh. kv.) ja Tšehhoslovakkias 13 953 tuh. kv-le (m. a. 16 384 tuh.), mis on madalam l. a. vastavalt 3,4% ja 15% ja 1930—34. a. keskmisest 1,1% ja 22%. Keskmist lõikust arvatakse Ungaris, kus tänavune toodang (7321 tuh. kv.) on enamvähem võrdne l. a., peale selle Hollandis, kus tänavune toodang (5100 tuh. kv. ületab l. a. 9% ja Soomes, kus eelmisest aastast väiksema kasvupindade juures on toodang tõusnud l. a. 3495 tuh. kv-lt 3562 tuh. kv-le. Väga hea saak on Rumeenias ja Kreekas, kus tänavune toodang ületab l. a. vastavalt 24% ja 16% ja viimase viie aasta keskmise mõlemas riigis 15%. Teisis riiges, nende seas ka Eestis, Lätis ja Rootsis, on tänavune rukkisaak madalam l. a. kui ka viimase viie aasta keskmisest. Nii on Eesti 6%-le pindade tagasimineku kõrval kogutoodang (1530 tuh. kv) väiksem l. a. 12%, Lätis 10%-se kasvutuse tagasimineku kõrval toodang (2 957 tuh. kv.) väiksem mullusest koguni 18% ja Rootsis, kus kasvupindade tagasimineku on ühtlane meiega, on tänavune toodang (3750 tuh. kv.) väiksem mullusest 14%.

P.-Ameerika (Kanada ja Ühendriigid) tänavune rukkitoodang on väga madal ja moodustab vaevalt poole l. a. omast ja $\frac{1}{5}$ 1930—1934. a. keskmisest. Säärane tagasimineku on tingitud kasvutuse vähenemisest, sest kasvupinnad on tänavu väiksemad l. a. Kanadas 13% ja Ühendriiges koguni 28%, teistalt avaldas toodangu langusele veel suuremat mõju kasvamisega ebasoodus ilmastik. Praeguste andmete järgi hinnatakse Kanada rukkitoodangut 1265 tuh. kv-le ja Ühendriikide oma 6884 tuh. kv-le, mis on väiksem mullusest Kanadas 48% ja Ühendriiges koguni 54%.

Kogu põhjapoolkera rukkitoodang, arva-

tud välja NSVL ja Türgi, on madalam m. a. 13 milj. kv. ehk 6% ja tõuseb 230 milj. kv-le, jäädes siinjuures ka madalamaks viimase viie aasta keskmisest samuti 6% võrra.

Odratoodang euroopariiges on ainult pisut kõrgem mullusest, kuid jääb siiski 6% võrra madalamaks 1930—34. a. keskmisest. Enamuses euroopa riiges arvestatakse keskmist lõikust. Tähtsamais odrakasvatatajais mais — Saksas, Rumeenias ja Poolas — on lõikus üle keskmise, kuid seevastu jääb odrasaak Tšehhoslovakkias alla m. a. ja ka viimase viie aasta keskmisest.

P.-Ameerika saak kannatas tunduvalt kasvamisajal valitseva põua all, mistõttu sealne odratoodang on ainult pisut kõrgem 1934. a. väga madalast toodangust. Tänavune kogu odrasaak on Kanadas ja Ühendriiges väiksem l. a. 40% ja moodustab viimase viie aasta toodangust ainult 3/4. Aasia riigest Hiina ja Jaapani odratoodang on küll madalam mullusest, kuid ühtib viimaste aastate keskmisega, kuna seevastu P.-Ameerikas ületab lõikus 1 milj. kv võrra küll l. a., kuid jääb samas ulatuses ka allapoole keskmist. Kogu põhjapoolkera tänavune odratoodang jääb viimase seitsme aasta jooksul väiksemaks, olles sealjuures madalam m. a. 12% ja 1930—34. a. keskmisest 10%.

Kaeratoodang Euroopas on viimase 7 a. jooksul madalaim, jäädes möödunud kui väga madala toodanguga aastast väiksemaks 3% ja tõuseb tasemele, mis on vaid 9/10 viimase viie aasta keskmisest. Üldine toodangu vähenemine on tingitud peamiselt kaerakultuurikasvatuse tagasiminekuks. Samuti kui odra, nii ka kaera juures ilmneb nähtus, et tähtsamais kaeratootjais riiges on kogutoodang suurem kui l. a. Nii vähenesid Saksas kasvupinnad 0,3%, kuid seevastu tõusis toodang l. a. 53,9 milj. kv-lt 57,7 milj. kv-le. Ehkki tõus on 7,1%, jääb tänavune kaerasaak siiski 6,7% väiksemaks 1930—34. a. keskmisest. Poolas suurenesid pinnad ja toodang veidi üle 1%, kusjuures tänavune toodang ületab viimase viie aasta keskmise koguni üle 7%. Rumeenias 1,6%-se kasvutuse laiendamise juures on tänavuse soodsa kasvamise ilmastikuolude juures toodang kõrgem mullusest

koguni 26%, kuid jääb siiski toodud aastate keskmisest veel maha üle 2%. Soomes on tänavune kaeratoodang tunduvalt kõrgem l. a. ja ületab viimase ligi 8% võrra, tõustes tasemele, mis jääb siiski veel väiksemaks viimase viie aasta keskmisest.

Põhja-Ameerika toodang on ümmarguselt 1/3 väiksem möödunud kui heatoodanguga aastast ja jääb ka 1/5 alla 1930—34. a. keskmisest. Kogu põhjapoolkera tänavune kaeratoodang on peamiselt Ameerika nõrkade saakide tagajärjel väiksem l. a. ümmarguselt 1/5 ja möödunud viie aasta keskmisest 1/6 ulatuses ja tõuseb tasemele, mis ületab 1934. a. vaid 4%.

Maisitoodangu lõplikuks kindlaks tegemiseks on käsitadaolevad andmed praegu veel puudulikud, kuid üksikute tähtsamate maisitootjate riikide avaldatud andmestikust nähtub, et Doonau maist Rumeenias kannatas maisikasv juunis ja juulis põua all, nii et isegi hilisemad võrdlemisi soodsad kasvuolud ei suutnud enam lõplikult hävitada varemata põua kahjustavat mõju, mistõttu hinnatakse sealset maisitoodangut vaadatamata 1,5% kasvupindade suurenemisele, vaid 43,2 milj. kv-le l. a. 53,8 milj. kv ja 1929. ja 1933. a. keskmise 55 milj. kv vastu. Seevastu arvestatakse Ungaris rikkalikku saaki, mis ületas tunduvalt eelmise kui väga madala toodanguga aasta, ja tõuseb viimaste aastate keskmisele tasemele.

P.-Ameerika Ühendriiges kui kõige tähtsamais maisitootjas maas on kasvamise ajal valitsenud pikaldase põua tõttu tänavune maisitoodang väga madal ja tõuseb viimase hinde alusel 377 milj. kv-le, jäädes seega väiksemaks l. a. 200 milj. kv. ehk 34% ja viimase viie aasta keskmisest koguni 40%. Üldise madala söödaviljatoodangu juures ei jätku nii väikesest maisitoodangust sise-maise nõude rahuldamiseks ja puuduva osa katteks on juba kestnud mõnda aega järjekindel maisiimport Argentiinast.

Tänavune teraviljatoodang on üldiselt väiksem kui m. a. ja jääb ka madalamaks 1930—34. a. keskmisest. Toodangu tagasiminekuks on võrreldes m. a. kui ka viimase viie aasta keskmisega söödaviljade juures märksa suurem kui

toiduviljadel ja eriti silmatorkav Ameerikas, kus tänavune lõikus kannatas tugevalt põua all.

Tänavuse aasta toiduviljaboostang, samuti nagu kolmel eelmisel aastal, on väiksem aastatarvitusest ja tarvituse ning toodangu vahe tuleb katta vanade tagavarade arvel, mistõttu vähenevad olevad taga-

varad ja turg peaks muutuma tõenäoliselt veelgi kindlamaks.

Ka söödaviljaturul põhjustab väiksem toodang elavamad nõudmist, mis on eriti silmatorkav Ühendriiges, kelle suurenev nõudmine imporditud söödaviljade järele ongi juba avaldunud pidevas söödaviljade hindade tõusust maailmaturul.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

METSATURG JA DEVALVATSIOON.—TIMBER MARKET AND DEVALUATION.

Kullablokimaade vääringute ümberhindamine avaldab kahtlemata mõju ka eesti metsaekspordile. Oigugi et see ei ole suur, kuna metsaekspordit devalvatsiooni-riigesse (Prantsuse, Holland) on suhteliselt üsna väike, pälvib seegi muudatus tähelepanu.

Äsja oma vääringut devalveerinud riigest on eesti metsamaterjali välisurgudeks Holland ja Prantsuse, kuna teisisse (nagu Šveitsi, Tšehhosl., Itaaliasse, Lähti) meilt ei ole metsamaterjali veetud välja.

Hollandi osatähtsus eesti metsaekspordis ilmneb peamiselt saematerjali väljaveo alal. 1930. a. oli Hollandi osatähtsus meie saematerjali ekspordis 20%, 1935. a. vaid 5,7%. See nähtus oli tingitud sellest, et saematerjaliturg Hollandis halvenes viimaseil aastail pidevalt, ehkki 1933. a. esimesel poolel ehitustegevuse intensiveerumise tõttu näis, et olukord hollandi metsaturul muutub taas lahedamaks, — osutusid sellised ootused petlikeks: sama aasta lõpul halvenes ehitustegevuse konjunktuur järjest, saematerjali laotagavarad muutusid eriti suuriks ning vastavalt vähenesid metsaeksporditõrje võimalused mahutada endiselt hollandi turule suuremaid koguseid saematerjali.

Ka tänavu aasta esimesel poolel ei olnud hollandi majandusolukorras olulist muudatust. Vaatamata valitsuse poolt tarvituselevõetud abinõudele (näit. tööstuse riiklik finantseerimiskava), püsis majanduselu Hollandis endiselt terava kriisi tähe all. Guldeni devalveerimisprobleem seisis aga veelgi akuutsemalt päevaküsimuste keskpunktis. Ehitustegevus vähenes ka k. a. võrreldes mullusega tugevasti. Kapitalipuudus, suu-

red ehituskulud ning kõrge kasvikumäär pidurdasid kahtlemata ehitustegevuse taaselavnemist. Eriti loid oli tänavu elumajade ehitustegevus, kuna majandusdepressiooni tagajärjel seisis kasutamata suur arv kortereid, millede tüür oli väga kallis. Töötute arv ületas umbes 15% võrra eelmise aasta oma.

Vaatamata saematerjali madalale tarbimisele, ilmnes tänavu suvel hollandi metsaturul olukorra kõvenemine, mida põhjustas teataval määral areng teisel imporditurgudel ning tõusev nõudmine lehtpuumaterjali järele. Ajuti kandis see paranemine isegi tugevat spekulatiivset iseloomu, piirdudes sealjuures muidugi transaktsioonidega välismaaga. Hoopis aeglasemalt reageerisid sellele hollandi detailistid, kes liitusid lõpuks siiski selle üldise tendentsiga. Et aga saematerjalitarbimine jäi siiski endiselt madalaks, ilmnes peagi laotagavarade tõus. Hollandi saematerjalituru peamiseks varustajaks on teatavasti NSVL.

Tänavu (9 kuu andmeil) mitisime Hollandisse saematerjali 183 tuh. kr. eest m. a. sama aja 245 tuh. kr. vastu. Müügi vähenemine Hollandisse on muidugi seoses üheilt poolt meie üldise tagasiminekuuga metsamaterjalide väljaveos tänavu, mis tingitud esijoonest töötletava puidukoguse vähenemisest. Teisalt avaldas aga kahtlemata tänavusele järjekordeste väljaveokoguse langusele Hollandisse mõju sealne defitsiitipoliitikast tingitud majandusolukord, nagu kirjeldatud eespool. Septembri lõpus devalveeriti hollandi gulden 15—20% võrra, seejärel, kui oli devalveerinud oma vääringut ka Prant-

suse. Guldna kursi languse tõttu peaksid saama metsaeksportörid hollandi valuuta eest nüüd vähem eesti kroone kui varem. Suuremjaolt on sõlmitud lepingud aga inglise naeltes, mistõttu eksportörid ei saa kahju. Teisalt võib aga meie saematerjali eksport Hollandisse tõusta nüüd väikesel määral, nimelt seejärgi, kui võrd elustub devalvatsiooni tulemusel hollandi majandus ning tõuseb metsamaterjali siseturumaht. Konkreetsemaid andmeid selle kohta veel ei ole, küll aga võib loota siiski kindlasti, et Hollandis pääsevad mõjule devalvatsiooni positiivsed tulemused. 19. X alandas Hollandi pank diskontomäära 3% -lt 2,5% -le.

Prantsuse meie metsamaterjalide välisturuna sarnleb mitmeti hollandi turule. Aastate eest oli ka Prantsuse tähelepanuväärt välisturuks eesti laudadele ja plankudele. Võrreldes Prantsust saetud metsamaterjali väljaveo suhtes Ingliseaga, on esimese osatähtsus üsna väike. 1931—34. a. moodustas Prantsuse meie laudade ja plankude ekspordis keskmiselt aastas 4,3%. Viimasel kahel aastal halvenes prantsuse saematerjaliturg järjest. Nõudmine saematerjalide järele on kauemat aega stagneerunud, osalt seepärast, et püüti loobuda liiga kalli puidu tarvitusest, osalt järjest enam teravneva majanduskriisi tõttu. Puitmaterjali sisetoodang kattis suurema osa keskmise ja madalama kvaliteediga metsamaterjalide tarvitusest, kuna kõrgema kvaliteediga metsamaterjale osteti välismaalt, peamiselt NSVL-st, kes oma müügipoliitikaga oli mitmel korral küllaltki kardetavaks võistlejaks teisele. Saematerjali turustamisvõimalusi Prantsusse raskendasid omalt poolt ka metsa sisseveokontingentimised, milliseile Prantsuse valitsus hakkas viimasel ajal pöörama järjest enam tähelepanu. K. a. metsamaterjali sisseveokontingentide küsimus lahendati alles märtsi lõpul, kusjuures kogu kontingenti vähendati 30% võrreldes eelmise aastaga ning piirati seega 975 tuh. tn-le.

Sellest ositati seniste vahetõttude järgi 675 tuh. tn, kuna 300 tuh. tn jäeti ministri käsutusse, kes ositab selle vastavalt prantsuse turu nõudele ning kaubanduslepin-

guile. Sellest kontingendist sai suurema osa NSVL (160 tuh. tn).

Ehitustegevus Prantsuses oli loid eriti 1. a. Tänavu, eriti aasta teisel poolel, ehitustegevus veidi elavnes, osalt seoses ettevalmistustöödega maailmanäituseks Pariisis tuleval aastal. Prantsuse metsamajandus kavatab kasustada seda näitust puidukasutamise propagandaks. Seks otstarbeks on valitsus ja ühingud loonud 10 milj. fr-se fondi, millega kavatakse püstitada näituse peasissekäigu juurde monumentaalne puust värav.

Tänavu oleme Prantsusse müünud saematerjali (kuuse- ja männilaudu) ainult 50 tihm 2,6 tuh. kr. eest (nimelt k. a. märtsis). Prantsuse frangi ümberhindamise tagajärjel muutusid pisut meie metsaeksporti väljawaated Prantsuses. Frangi langus võiks alandada tõenäoliselt meie sellel välisturul saadavat eksportmaterjali hinda ca 30% võrra, kuid see mõju jääb siiski ära, kuna meie metsamaterjali-eksport Prantsusse on peagu üsna minimaalne ning metsaeksportöride lepingud on sõlmitud inglise naeltes. Prantsuse frangi devalveerimise tagajärjel võib küll meie metsamaterjali eksport sinna elavneda väikesel määral, kuidugi sõltudes sellest, kui võrd elavneb prantsuse majanduselu devalveerimise tõttu. Varsti peale devalveerimist 3. X kuulutati Prantsuses välja rida dekreete sisseveotollide ja -maksude vähendamiseks, valuuta-erimaksude alandamiseks ja mitmete kontingentide kaotamiseks. Ühtlasi on asutud töötama ümber senist tariifi. Senini on vähendatud litsentsimaksu metsamaterjali sisseveo puhul Prantsusse vaid 20% võrra.

Hollandi kui ka Prantsuse väeringute devalveerimise soodus mõju metsakaubanduse elustamisele nende maadega võib arvata vasti ilmuda siiski alles tuleval aastal.

Metsakaubanduslik kokkulepe Stockholmis.
Timber Trade Agreement in Stockholm.

Euroopa metsaeksportöride ühing (ETEC) pidas 1. ja 2. skp. Stockholmis oma järjekorralist aasta-peakoosolekut, millest võtsid osa Rootsi, Soome, NSVL, Austria, Tšehhoslovakkia, Poola Rumeenia, Jugoslaavia ja Läti. Nõupidamise eesmärgiks oli

määrata kindlaks mainitud üheksa metsa-eksportmaa väljaveokogus 1937. a. Nimetatud maade üldväljaveokogus määrati kindlaks 4 000 000 std-le (arvatud välja kastilauad). Tänavune ekspordikogus võrdus teatavasti 3 850 000 std-ga. See tõus on tingitud ainult Rumeenia ekspordikvootede suurenemisest ja Läti kvootede juurdetulemisest, kuna teisel mail jäävad ekspordikvooted samaseiks, nagu tänavu. Seega ositub see üldkogus maade vahel järgmiselt: Soome — 1 005 000 std., Rootsi — 820 000 std., NSVL — 950 000 std., Poola — 313 000 std., Rumeenia — 246 000 std., Austria — 275 000 std., Jugoslaavia — 168 000 std., Läti — 127 000 std. ja Tšehhoslovakkia — 96 000 std.

Mäletavasti oli m. a. novembris Koppenhaagenis saavutatud kokkulepe õieti esimesi katseid määrata lepinguliselt kindlaks juhtivate metsaeksportmaade väljaveokogust. Kahtlemata andis tookordne katse häid tulemusi ning aitas suuresti kaasa rahvusvahelise metsaturu stabiliseerimisele k. a., viies tasakaalu nõudmise ja pakkumise. Varsti pärast kokkuleppe saavutamist võis tookord rah-

vusvahelisel metsaturul märgata peagi metsamaterjalihindade kõvenemist.

Et tulevaks aastaks on jätud maade ekspordikvooted samadeks, nagu tänavu, vaatamata metsakonjunktuuri tõusutendent-sile k. a., mis kergesti võinuks anda tõuke kvootede suurendamiseks tuleval aastal, tuleb lugeda kõigiti tervitatavaks ja tasakaalukaks sammuks nimetatud kartelli poolt.

Vaadeldes metsaturu olukorda kartell-lepinglaste mais, võime panna tähele teatud vahet põhjamaade, Poola ja Rumeenia ning Kesk-Euroopa metsaeksportmaade vahel. Esimesed on suutnud turustada juba peagu täiel määral omi ekspordikvootesid, teisel on aga ses suhtes tekkinud mitmesugusi raskusi. Eriti on viimaseile tekitanud raskusi turustamine Vahemereäärseisse maisse, kus ei ole lootusi olukorra paranemiseks ka veel lähemas tulevikus. Tänu uuele kokkuleppele Itaalia-Jugoslaavia vahel on ses osas vähemalt tulemas tagasi normaalsuhted.

Eeltoodud otsusega löi euroopa metsaeksportõride ühing kindla teguri rahvusvahelise metsaturu olukorra stabiilsuse säilitamiseks, vähemalt lähemas tulevikus.

LÜHIUUDISEID — SUNDRY INFORMATION.

● Majandusministeeriumi juures asuvas impordi reguleerimis-komisjoni viimasel koosolekul oli läbivaatamisel ühe kohaliku kiutööstuse sooviavaldus kudumistelgede sisseveoks. Küsimuse selgitamisel ilmnes, et ostetavad teljed on pruugitud ja nende hind on ainult $\frac{1}{10}$ uute telgede omast; seepärast teatas Majandusministeeriumi Tööstusosakonna esindaja, et osakond ei või pooldada pruugitud telgede ega seadiste paigutamist kodumaatööstusse, vaid meie kiutööstust peab uuendama ja täiendama uute ajakohaste seadistega. Komisjon jättis palve rahuldamata. Otsus leidis ka Majandusministri kinnituse.

Majandusminister andis loa:

● Põllutööstusministeeriumi Asundusametile ühe „Ruston Bucyrus“ tüüpi ekskavaatori ostuks Inglisest 21 928 kr. väärtuses. Nimetatud ekskavaator loodetakse rakendada tööle veel k. a. novembris Oidre-

maa soomassiivis juba kaevamiselolevate peakanalite valmiskaevamiseks, mis töö on kiire, sest tuleval aastal asutakse selle ringkonna talude ümberkruntimisele ja uute asunduste loomisele.

Ostetav ekskavaator on saanud andmete ja vaatluste põhjal võimeline asendama 35 töölist ja tema töö edukus tõuseb inimtööjõudude tööolude halvenemisel, s. o. kohtades, kus veerohkeid kanaleid tuleb kaevata sademeterikkal ajal. Lätis kasustatakse ekskavaatori juba 6 aastat ja praegu töötab seal 2. Eestis on ekskavaatoreid muretse- nud Riigiturbatööstus ja Uula elektrijaam.

● Ühisusele „Estonia“ Eksporttapamaja“, Tallinnas, taigasõtkumis- ja tükeldamismasinate sisseveoks Sak-sast 3 425 kr. väärt. Masinad on määratud ühisuse poolt avatava pirukatööstuse sisse-seadmiseks.

● Trükkkojale „Oma“, Pärnus, kiir-

pressi ja trükimasina ostuks Saksast 4800 kr. väärtuses.

● T. Veide'le, Tallinnas, ühe „Jacquard“ süsteemi paetekudumistelje ostuks 3990 kr. väärtuses Saksast.

● Balti puuvillaketramis- ja kudumisvabrikule A/S., Tallinnas, 8 kudumistelje ostuks 17288 kr. väärtuses Saksast.

● Kreenholmi puuvillasaaduste manufaktuuri o/ü., Narvas, ühe riidevenitamismasina ostuks Inglisest 11175 kr. väärtuses.

● F. Ummer, Nõmmel, ühe trikoo- ja ühe „Jacquard“ süsteemi silmkoemasinate ostuks Saksast 14000 kr. väärtuses.

● Kõik ostetavad masinad ja seadised on määratud olevate tööstusettevõtete seadiste uuendamiseks ja ajakohastamiseks.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● E. Taska'le, Tallinnas, Kentmannipõik 5 nahktööde- ja raamatukõitetöökoja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 25 töölit. Valmistatakse kaunistatud nahktöid ja ilu- ning lihtkõiteid.

● A. Hoppe'le, Tartus, Raekoja 18/20 vilditööstuse sisseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 15 töölit. Jõuandjaks 10 h. j. elektri-

dünamo. Valmistatakse igasugust vilti ja vilttooteid.

● E. Vengerfeldt'ile, Tartus, Rütli 5 asuvas saapatööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 30 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 12 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid jalanõusid.

● A/S. „Telliskivi Tehased“, Aseris, Virumaal, telliskivitehase ehitamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 30 töölit. Jõuallikaiks 240 h. j. lokomobiil ja 20 h. j. elektridünamo. Valmistatakse telliskive aastas kuni 6000 000, milliste põletamiseks on 18 kambriiline ringahi, mille kütmine toimub turbaga.

● Ed. Pikand'ile, Tartus, Gildi 3 asuv peenmehaanikatöökoja viia üle sama tän. 2. Ettevõttes töötab 7 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 2 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid füüsika- ja psühholoogiariistu ning abinõusid ja karto-tekkappe.

● R. Triikka & H. Prüüs, Tartus, Lai 32 elektritarvetetöökoja „ETV“ sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5,25 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid elektri-installsioontooteid, nagu: kaitseid, osituskarpe, harutoose jm., elektriplite, keedunõusid, termostaate, mõõtmisriistu ja arstilisi aparate.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

M. n. püsis meie võihind Inglises eelmise nädala tasemel. Nii noteeriti meie võihin-naks Manchesteris 97—99 s cwt, mis on võrd-ne eelmise nädala noteeritud hinnaga. Sak-sast saadav hind nõrgenes aga 4 snt. kg-lt, s. o. 159 snt-le fob Tallinn. Kuna aga m. n. Saksa väljaveetud võikoguse osatähtsus väl-javeetud võikoguses vähenes tunduvalt, lan-ges meie eksportvõihinna noteering 132 snt-le kg franko saatejaam. Turutendents vaikne.

Septembris veeti võid Inglisse 871 226 cwt l. a. sama kuu 669 828 cwt vastu. Seega üle-tas septembris sisseveetud võikogus l. a. sa-ma kuu sisseveo 30%. Seejuures oli sisse-

veetud võikogus Austraaliast septembris suurem üle kahe korra, Iirist 32% ja Uus-Meremaalt 21%, Taanist 15% ja NSVL'st 32%. K. a. esimese üheksa kuu jooksul im-porditi võid Inglisse 7 440 692 cwt l. a. sama aja 7 488 291 cwt vastu, vähenedes seega 1% võrra. Sisseveetud võikogusest oli 53% im-peeriumimaade, s. o. peamiselt ookeanita-guste maade, päritoluga. M. a. sama aja sisseveetud võikogusest omasid impeeriumi-maad 56%. Seega näitas ookeanitaguste maade võistlusvõime k. a. Inglises nõrgene-mist.

Hindade nõrgenemise tõttu tõusis võitar-

vitus Inglises, mistõttu võitagavarad oktoobri esimesel poolel näitasid vähenemist. Seejuures oli aga võitagavarade seis siiski suurem kui 1. a., kuid väiksem kui 1934. a. samal ajal. Nii oli võid külmutusmajades 10. X 987 000 kasti 1. a. 694 000 kasti ja 1934. a. sama aja 1 200 000 kasti vastu.

Võitoodang Uus-Meremaal oli k. a. augustis suurem, kuid septembris väiksem kui m. a. samal kuul. Nii oli Uus-Meremaal väljaveo-kontrolljaamadesse sissetulnud võikogus augustis 7 012 tn (m. a. 5 965 tn), septembris 9 736 tn (m. a. 11 974 tn). Argentinas oli augustis võitoodang 32 200 cwt (1. a. 21 500 cwt).

Võihinna kindlustamise tõttu kr. 1.70 kg, tõusis siseturul ka võihinna tase. Nii maksus m. n. või siseturul snt kg:

Tallinnas	lauavõi	175—180,	köögilvõi	160—170
Tartus	"	180—190,	"	150—168
Pärnus	"	180—185,	"	160—170
Valgas	"	165—175,	"	150—170
Rakveres	"	170—185,	"	165
Narvas	"	175—180,	"	160—165

M. n. väljaveetud võikogusest läks Inglisse 1 349 tünni, Saksa 519 tünni ja muud müügid 3 tünni.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul leidis aset hooajaline lõdvenemine. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis langes 6 š võrra tsnt-lt 84 š-le. Kuid praegune hind ületab siiski veel 2 š võrra eelmise aasta. L. a. kestis hooajaline lõdvenemine kogu novembri. K. a. võib loota siiski, et peekoniturg stabiliseerub varem.

Vaatamata sellele, et Inglises turg nõrgenes tunduvalt, kõvenes peekonsigade noteering 4 sendi võrra kg-lt. Seda võimaldas kõvenenud siseturg, mis on omakorda tingitud elavast elussigade ekspordist.

Käesoleval nädalal maksavad eksporditapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	90	85		
55,5—59 "	85	81	Siseturu-	
72,5—75 "	85	81	hindad	
75,5—80 "	81	77		

Elussigade hinnaks on 62 snt kg.

M. n. algas taas elussigade ekspord Saksa. A/1 August Cords'iga saadeti laupäeval 1577 siga. Järgmine laev läheb teele 2. XI.

**PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. *
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS**

	Nädalas.		1936. a. 1. I kuni 25. X	1935. a. 1. I kuni 27. X	1934. a. 1. I kuni 28. X
	19./X. 25./X 1936	12./X. 18./X 1936			
VOI (tonni)					
<i>Butter (tons)</i>	190,6	224,6	8956,2	9342,1	8727,1
Sellest:					
Saksa	108,7	92,3	3749,1	3590,4	2744,9
Inglisse	81,9	117,0	6095,2	5425,6	6811,9
Belgiasse	—	—	—	42,3	15,4
Soome	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	1190	1713	40094	43440	31636
Sellest:					
Inglisse	38	85	16984	21803	18263
Saksa	1080	1434	18770	17601	9897
PEEKON					
(tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	39,4	38,7	1864,5	1811,4	1996,9
LINA (tonni)					
<i>Flax (tons)</i>	19,9	—	6259,0	4294,7	3071,4
Sellest:					
Inglisse	9,4	—	2694,9	2880,1	2212,3
Belgiasse	—	—	231,6	70,3	121,6
Soome	—	—	455,1	140,3	99,8
Saksa	10,5	—	1241,3	1092,2	526,8
Prantsusse	—	—	1531,2	10,3	60,5

*) Kuna oktoobris selgus, et k. a. 9 kuu jooksul Belgiasse väljaveetud lina müüdi edasi — Prantsusse 792,5 tn. ja Saksa 15,2 tn., siis vastavalt sellele on tabelis parandatud nimetatud riikide arvud.

Käsikäes peekonsigade noteeringuga tõseti ka elussigade noteeringut 2 snt kg-lt s. o. 62 sendile.

Saksa jätkab endiseit elusloomade ja loomasaaduste sissevedu suuremas ulatuses kui eelmisel aastal.

K. a. 9 kuu jooksul vedas Saksa sisse 341 000 veist ja 345 000 siga 50 milj. RM väärtuses, 1. a. ainult 14,2 milj. RM väärtuses. Seega tõusis elusloomade sissevedu kolmekordseks.

Samuti on suurenenud liha sissevedu 62 milj. RM-le 30 milj. RM vastu eelmisel aastal.

Vaatamata suurenenud sisseveole on siseturul tõusnud liha jaemüügihinnad järjekindlalt. Selle vältimiseks anti saksa tootlusministri poolt välja määrus, mis määrab kõigi liha- ja lihasaaduste üksikmüügi maksimumhinnad. Vastav määrus jõustub üleriiklikult 9. XI 36. Määrusest üleastujaid karistatakse vangistusega või rahatrahviga,

mille ülemmäär on piiramatu. Määrusega reguleeritakse looma- ja sealiha, rasva, peki ja singi väikemüügihindu. Loomaliha jaoks on nähtud ette 5 hinnarajooni ja sealiha jaoks 6 hinnapiirkonda. Ametlikult põhjen-

datakse määruse väljaandmist seega, et looma- ja sealihahinnad näitasid üksikuis hinnades suuri hinnavaheid, mis ei olnud majanduslikult põhjendatud. See asjaolu raskendas ühtlasi lihavarustamist.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Elustapaloomade ja lihaturul on pakkumine suur, mis suurenes eriti nädala teisel poolel. Kuna nõudmine on enam-vähem ühtlane, nõrgenesid pakkumise mõjutusel hinnad elustapaloomadel tunduvalt. Eesolevaks nädalaks on loota nõrgas tendentsis püsimist või isegi stüvenemist. Praegu turustatakse peamiselt lipsikarjapraaki ja noori pulle.

Läinud nädala keskmisena maksus veiselihaga suurmüügil:

Pullid suured (eluskaal üle 400 kg) nuumatud 38—42, keskmised 30—37 s ja lahjad 25—30 s kg. Väiksemad pullid (eluskaal alla 400 kg) nuumatud 37—41 s, keskmised 30—36 s ning lahjad 25—30 s kg. Eluskaalu alusel maksusid pullid 20—27 s kg.

Mullikalihaga maksus võrdsest väiksemaile pullidele.

Lehmaliha nuumatul 40—45 s, keskmisil 26—37 s ja lahjadel 20—26 s kg. Eluskaaluga maksusid nuumatud lehmad 25—27 s, keskmised 22—24 s ja lahjad 13—14 s kg.

Veiseid lihakaalu alusel turustades, kus nahk ja pudemed (päidikud) jäävad tasuta ostjale, tuleb eeltoodud liha kg hinnale arvata juurde 8—12 s naha ja pudemete hinna arvel.

Vasikalihaga pakkumine pidevalt väike. Selle tagajärjel püsivad ka lihahinnad kaemat aega väga ühtlasel tasemel ning kõrged.

Tapetud vasikad koos naha ja pudemetega maksusid — nuumatud 70—75 s, keskmised

55—56 s ja lahjad 50—55 s kg. Eluskaalu alusel maksusid vasikad 35—53 s kg.

Lambaliha pakkumine suur. Nädalas turustati 340 elus- ja 381 tapetud lammast. Hinnad püsisid siseturul eelmise nädala tasemel ilma naha ja pudemeteta 40—45 s kg.

Eksportlambaliha noteering jäi endiseks — 60—65 s kg ning eluskaaluhind franko saatejaam 27—29 s kg. Läinud nädala väljaveokogus oli 5 000 kg ehk ümmarguselt 280 lammast.

Eelolevaks nädalaks on loota lambaliha hindade püsimist.

Sealiha pakkumine keskmine. Turustati nädalas 826 siga. Hinnad kõvenesid 5 snt kg-lt. Tapetud sead ühes peajalgadega maksusid 82—88 s kg. Hind enam-vähem ühtlane kõikidel sortidel. Eluskaalu alusel seahinnad 62—64 s kg.

Hinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalihaga	Lambaliha
Tartu . . .	80—90	35—60	50—55	50—55
Pärnu . . .	90—110	40—65	50—60	48—53
Valga . . .	90—100	40—55	45—55	45—50
Narva . . .	90—100	40—45	45—50	50—55
Rakvere . .	80—90	50—65	60—65	52—55

Nahkade hinnad: Veisena had toorelt, soolamata 65 s, soolatult 75 s kg. Vasikana had keskmised 4—4.50 kr tk, suuremad kaalus üle 3.5 kg ühe kg hind 1.20—1.30 kr. Praakna had 2—4 kr. tk. Lambana had 2—4 kr tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine välisturgudel näitas m. n. edasi tõusutendentsi. Vastavalt välisturuhindade kujunemisele noteeriti meie eksportmunade hinnaks kr. 1.12 kg, mille alusel maksavad eksportõrid tootjale.

50 gr. munadest	56 snt kümme	ehk	11,2 snt paar
55 " " "	62 " "	"	12,4 " "
60 " " "	67 " "	"	13,4 " "

Siseturumunade hinnaks noteeriti alla 50 gr raskusil munadel 38 snt kümme ja üle 50 gr 43 snt kümme. Turutendents kindel.

Kanamunakaubandus maailmaturul on k. a. suurem kui m. a. Viimast asjaolu näeme kujukalt Inglise ja Saksa sisseveost. Nii importis Inglise k. a. septembris müne 9% võrra enam kui m. a. samal kuul. K. a. esi-

mesel üheksal kuul ulatus sisseveetud kogus 17 584 456 s. sajale, olles seega 25% suurem l. a. sama aja sisseveetud kogusest. Sisseveo suurendajaina esinesid tähtsamaist maist Iiri, Taani, Poola, Holland, Norra, Leedu, Läti, Rumeenia, Jugoslaavia, Belgia, Hiina ja Egiptus.

Kanamunade sissevedu Saksa oli k. a. septembris samuti suurem kui l. a. samal kuul. Nii veeti septembris mune Saksa 107,8 milj. tk. l. a. sama kuu 89,5 milj. tk. vastu, suu-

renedes seega 20%. K. a. esimesel üheksal kuul oli kanamunade sissevedu Saksa 744,4 milj. tk. l. a. sama aja 736,1 milj. tk. vastu, olles seega 8,3 milj. muna võrra suurem.

Siseturul maksusid (kanamunad m. n.):

Tallinnas	10—13 snt paar
Tartus	12—14 " "
Valgas	12—15 " "
Pärnus	11—12 " "
Rakveres	13 " "
Narvas	11—12 " "

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Möödunud nädalal piimahind tõusis. Nii noteeriti 26. oktoobril s. a.: I valiku rõõskpiim müügil piimatööstustele 10 senti, müügil piimakauplustele 11 senti liiter. 2. valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10 senti, müügil piimatööstustele 8—9 senti liiter.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	16	—	13	12
Tartu	14—15	11—12	—	9—10
Narva	15	—	—	10
Pärnu	16	12	—	11
Rakvere	12	11	—	9
Valga	13—15	—	—	8—9

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Oktoobri keskpaiku Argentiinas asetleidnud rikkalikud sademed parandasid saagi väljavaateid, mis põhjustas omakorda Ameerika turgudel väikest nisuhinna nõrgenemist. Nisuhinna langusega käis kaasas ka rukkihinna nõrgenemine. Euroopas on suuremad importfirmad praegu ostudega väga tagasihoidlikud ja hinnad langesid osalt Ameerikas asetleidnud hindade nõrgenemise ning ostude tagasihoidlikkuse arvel.

M. n. kohta noteeriti tähtsamail teraviljaborssidel järgmised hinnad kr. kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 12.00 (11.95), Winnipeg 10.17 (10.30), Hamburg (La Plata) 11.50 (11.57).

Nisu: Chicago 15.55 (15.71), Winnipeg 15.06 (15.40), Hamburg (Manitoba I) 13.12 (17.03), Liverpool 16.95 (17.06).

Mais: Chicago 13.65 (13.71).

Vaatamata paremale saagilootusile lõunapoolkeramail ja väikesele hinnanõrgenemisele, hinnatakse siiski tänavust toiduviljaturgu l. a. kindlamaks. Tänavust Euroopa nisu-

impordi vajadust arvatakse ületavat 10% võrra m. a. ja tõusvat 390 milj. bušelile. Väljaspool Euroopat on tõenäoliselt suuremad nisu sissevedajad maad Brasillia ja P.-Am. Ühendriigid, kelle tänavune sisseveo tase kõigub l. a. piires, vaatamata, et Ühendriiges on suinisutoodang valitsenud põua tagajärjel madal. Kauge-idamais arvestatakse tänavu väikest sisseveo tagasiminekut.

Maisiturul nõrgenesid samuti hinnad, mida põhjendatakse just Doonau maade (peale Rumeenia) hea lõikusega ja viimaseaegse Argentiina pakkumispinge tõusuga. Viimase hinde alusel jääb tänavune Argentiina maisitoodang 11% võrra m. a. madalamaks ja tõuseb 10 milj. tn-le, olles sealjuures ümarguselt veerandi võrra kõrgem viimase viie aasta keskmisest.

Väikemüügihinnad siseturul snt. kg.

	Tallinn	Tartu	Pärnu	Valga	Rakvere	Narva
rukis	18	13	13	14	13	15
nisu	25	23	23	23	22	25
oder	20	14	17	14	14,5	15
kaer	16	12	14	12,5	11	14
rukkijahu	18	14,5	16	15	15	16
sepikujahu	30	23	30	29	28	30

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturul näib olevat saadud üle valuutade languse järele tekkinud segadusest. Linahind on taas kõvenenud ja ületab praegu taseme enne prantsuse frangi ja teiste valuutade ümberhindamist. Eriti tugev paranemine hindades ilmnas viimasel nädalal.

Palju näib olevat siin tingitud viimaseaegseist NSVL-u sammudest: „The Linen Trade Circulari“ teatel tulevat NSVL-u linaekspord eeloleval hooajal NSVL-u ametliikkude andmete järgi 30% väiksem kui eelmisel aastal, kuna NSVL-s on ketrusvabrikute toormaterjali tarve tõusnud tugevasti. Edasi on teada, et NSVL müüs äsja 10 000 tn. lina.

Vanast saagist on müüdnud vene lina £ 71.10 — £ 73.10 IV grupp I sort slanets inglistonilt cif; uue saagi hinnaks on aga £ 74.

Ka läti lina uuest saagist on kallim: Läti-Livoonia R vanast saagist müüdi £ 64.15 cif, uuest saagist aga £ 65.12.6 inglistonilt cif.

Linahinnad šotis cif:

	21.X 36.	14.X 36.
Võru-Petseri R	£ 65—66	£ 64—65
Pärnu ülepuhastatud R	£ 64—65	£ 63—64

	21.X 36.	14.X 36.
Pärnu takk I sort	£ 54—55	£ 49—50
Läti-Livoonia	£ 65—65,10	£ 63—64
Vene slanets IV gr. I sort	£ 74—75	£ 71—72

Kõik lina päritolud on tõusnud hinnas, eriti tugevalt aga vene lina. Nõudmine taku järele näib olevat väga elav, kuna takuhinna tõus ületab kaugel linahinna tõusu.

Linahindade noteerimiskomisjon noteeris oma istungil 23. X k. a. Tallinnas börsikomitee ruumes linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu snt. kg:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	100	99
HD	91	90
D	82	81
OD	73	72
LOD	64	63
H	55	54
Takk I sort	73	
Takk II sort	64	
Ehitustakk	17	

Tendents kindel.

Linahinnad siseturul püsisid kogu hooaja algul 100—105 snt. kg Petseri R sordi alusel.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Seemnekartuleid on senini meilt välja veetud 12 500 kv., mis on läinud L.-Ameerika riikidesse. Sellest kogusest läks läinud nädalal 2 000 kv'li.

Käesoleval kuul arvatavasti enam seemnekartuleid välja ei lähe.

Läinud nädalal oli elav kartulite laadimine Lääne rannas, kus kartuleid osteti Rootsi jaoks. Nädala lõpuks väljus 8 purjekat — 2 500 kv'ga. Tallinna kaudu saadeti 300 kv. Seega läinud nädalal läks Rootsi 2 800 kv.

Sel nädalal arvatavasti läheb vähem purjekatega kartuleid Rootsi. Kuid käesoleval sügisel näib olevat Rootsis veidi suurem nõudmine väliskartuli järele kui läinud aasta sügisel.

Siseturul osetakse praegu kartuleid piiritus- ja tärklisvabrikutes. Viimased on veidi kartulihinda alandanud, umbes 10 snt. kv'lt.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 26. okt. s. a. noteeriti järgmised kartulihinnad:

1. Söögikartul: Lääne rannas kr. 2,00—2,25 kv.

2. Seemnekartul: Majesteet kr. 3,60—4,60 kv. Varajane kollane kr. 4,00—4,60 kv.

Seemnekartuli hind vastavalt tunnustamisklassile ja valikule.

3. Tööstuskartul: tärklisvabrikutes kr. 1,60—2,10 kv., piiritusvabrikutes kr. 1,80—2,20 kv. Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul püsivad eelmise nädala hinnad. Soojade ilmade püsimine soodustab aedviljade turuletoomist, ja suure pakkumise tagajärjel näitab aedsaaduste hind pigem

langust kui tõusu. Eriti oli märgata seda halvema kvaliteediga õunte juures, milliseid toodi turule suuremal arvul.

Õunteeksport on tõusnud haripunkti ja

eksportkaubast eraldatud plekkunud õun läheb kõik turule, mis aitab veelgi kaasa hindade madalseisule. M. n. veeti meilt Soome 49 854 kg õunu. Üldse on oktoober kujunenud meil väga elavaks õunte eksportimiskuuks, mille jooksul läheb välja vist üle 140 000 kg õunu. Sellise suure õunakoguse väljaviimine on võimalik vaid seetõttu, et osa septembri õunte kontingendist kanti üle oktoobrile ja et Soomest anti oktoobriks meile ka veel 50 tn lisakontingent.

KALATURG. — FISH MARKET.

Läinud nädalal veeti välja kala ja kala-kaupu ca 22 000 kg, sellest elusangerjat ca 10 000 kg, elushauge ca 2000 kg, värsked hauge 5500 kg, teisi värskelkala sorte (koha, latik, tursk jne.) 1500 kg ning kalakonserve 3000 kg. Viimane saadeti, Saaremaa päritoluga elusangerjas, läks Taani. Eksportoridele maksti 125 s kg-st. Elushauge eksporditi Rootsi, värsket haugi Prantsusse, Rootsi ja Šveitsi. Kalakonserve — Hiina ja Inglisse.

L. n. viimase elusangerjasaadetisega lõpes ka sügishooaja tähtsama eksportkala — elusangerja — väljavedu. Kalureil ja kala-kauplejail leidub küll veel elusangerja tagavaru, kuid need lähevad osalt välismaale väiksemis partiides värskel kalana, ja osalt jäävad siseturule.

K. a. angerjapüük arenes erakordselt hästi. Eriti rahuldavad saagid olid Saaremaa rannikvetes ja Pärnu lahes, nõrgemad põhjapoolses (Soome lahe) osas. Seevastu maksti aga Soome lahe päritoluga angerjast tunduvalt kõrgemat hinda, 135—160 s, kg, teisist veekogudest püütud angerjaist maksti 90—140 s kg.

Rahuldava angerjasaagi tõttu kujunes k. a. angerja väljavedu koguselt kui ka väärtuselt rekordseks. K. a. 10 kuu kestel veeti välja angerjat üle 300 000 kg 410 000 kr väärtuses 1935. a. samal ajavahemikul vaid 218 000 kg kr. 226 000 väärtuses. Ka müügihind on tänava parem. K. a. keskmiseks angerjahinnaks kujunes 104 s kg.

Tähtsama osa angerja väljaveos moodustab elusangerjas, nimelt 272 000 kg, väiksema osa värskel angerjas 30 000 kg.

Peale õunte veeti meilt välja m. n. ainult pohli 1135 kg. Teisi aedsaadusi m. n. jooksul ei eksporditud. Siseturul oli suur tomatipüree pakkumine, kuna sel sügisel valmistati võrdlemisi palju tomatipüreed. Ostjaskond on aga harjunud välismaise tomatipüreega ja ostab endiste harjumuste kohaselt pigem välismaist tomatipüreed, mistõttu kodumaise kauba pakkumine on sel alal võrdlemisi raske.

Elusangerja suurim ostja oli Taani, kuhu eksporditi üle 250 000 kg, ülejäänud 22 000 kg läks Saksa ja Rootsi.

Siseturu värskelkalakaubandus arenes keskmiselt. Pärnu lahes suurenes vimma ja särjesaak ning sisevetes ahvenapüük, mistõttu neid kalasorte oli müügil rohkesti. Koha, hauge ja teisi kalasorte müügil vähe.

Värskelkala müügihinnad 22—24. X 36 snt kilogramm.

	Talinnas	Tartus	Narvas
Lõhi, marjakala, tervelt	250	—	250
Lõhi, niisakala, tervelt	140	150	120—140
Lõhi, lõigatult	200—250	—	—
Iherus, tervelt	110—150	150	—
Siig ja ihes	50—80	60	—
Ahven	20—40	15—30	20—40
Latik	35—50	30	30—40
Koha	100—130	—	—
Haug, II valik	35—50	30—45	45—50
Angerjas	180—200	—	—
Räim	15—18	23	25—30

M. n. oli räimesaak rahuldav, kilusaak aga nõrk.

Tallinna kalasadamaga kaudu tuli müügile värsket kala 54 000 kg, sellest räimi 42 000 kg, kilu 11 000 kg ja teisi kalasorte 1000 kg. Rohkesti tuli räimi Tallinna turule koormatega, kilu ainult üksikuid kaste. Saaremaa värsket kilu toodi Tallinna 1000 kg. Väikese kilusaagi ja elava nõudmise tõttu tõusis kiluhind. Kalarannas maksti 36—38 s kg, mõnel juhul koguni 40 s kg, turul müüdi kilu 40—45 s kg. Saaremaa kilu müügihind 38 s kg. Räimest maksti kalureile 10—14 s kg, turul müüdi 15—20 s kg.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

UUDISEID LÄTI MAJANDUSPOLIITIKA JA SEADUSANDLUSE ALALT.

ECONOMIC POLICY AND LAWS IN LATVIA.

14. IX — 25. X s. a. Läti Riigiteatajas („Valdības Vestnēsis”) avaldatud tähtsamaks seadusandlikuks aktiks osutub krediidimäärustiku muutmine, millega alandati lati kursi, sidudes seda ühtlasi inglise naelsterlingiga (nr. 220). Loobudes ametlikult kullastandardist on seatud taas järele sama lati ja naela vahetuskord, mis kehtis enne inglise naela kursi langust (1 Ls = 0,0396487 £). Seega liitus läti lattu 29. IX s. a. kell 06.00 „sterling-blokiiga”. Ametlik lati väärtuse vähenemine (võrreldes endise pariteediga 38,8%), osutub tegelikult ekspordi suurema osa suhtes seoses ekspordiklausliga, ametliku kursiga võrreldes, juba varem kehtinud madalama kursi legaliseerimiseks.

Ühes lati kursi alandamisega avaldati ühtlasi välisvaluuta kursid, millest tuli pidada kinni maksude määramisel (nr. 221, muudatus nr. 232). Peale selle kõrgendati posti-, telegraafi- ja telefonimaksu tariife läbikäimisel välismaaga. Kuid see kõrgendus muudeti peatselt ja pandi taas kehtima endise tariifid.

Kuna valitsus ei pidanud peamiselt sise poliitilisel põhjusil soovitavaks seoses lati kursi alandamisega kas või ajutistki hindade tõusu, keelas hindade inspektor hindade tõstmise kaubanduses kui ka tööstuses (nr. 224). Samuti keelati suurendada tasusid mitmesuguste tööde (teenete) eest. Ühtlasi keelati kaupade peitmine, kaupade kokkuost spekulatsioonile eesmärgiga, ega lubatud keelduda olevate kaupade müügist. Eksempliks puhuks nende määruste vastu oli nähtud ette rahatrahvi kuni 20 000 Ls, teatud juhtudel kaotas aga määruse vastu eksija peale rahatrahvi õiguse kaubelda ja impordida kaupa.

Vaatamata rahatrahvidele, millised ulatusid üksikjuhtudel kuni 5000 Ls, ei läinud siiski korda vältida hindade tõusu. Selle tagajärjel alandas valitsus sisseveotolle (nr. 240), mis jõustus 21. X s. a. kell 24.00. See abinõu, mida tuli võtta tarvitusele hindade tõusu puhul, oli nähtud ette juba rahaministri

esimeses peale lati kursi langetamist avaldatud deklaratsioonis. Sisseveotolle alandati teatud juhtudel kuni 80%, üsna suures osas kuni 50%, osalt 12%, 17% ja 60%. Tähtsamaks kaupadeks, millele alandati sisseveotolle, osutuvad: riis, sidrunid, mitmesugune kuivatatud puuvili, mitmesugused maiusained, kohv, tee, tubakasaadused, heeringad, nahkesemed, bensiin, petrooleum, kosmeetika- ja pudukaubad jne. Mõningad väiksema tähtsusega kaubad on vabastatud kontingentide ja valuutakitsenduste süsteemist (raamatud, trükkiteosed, kaoliin, kriit tükkides ja mõningad ravipreparaadid) või ainult valuutakitsendusest (maiustised, safran, kirjutustarbed, joonestus- ja joonistamistarbed ning sidrunid). Nende abinõudega loodetakse elustada samuti väliskaubandust.

Et vältida ja hulu ja leiva hinnatõusu, andis valitsus riiklikule teraviljajaburoole loa müüa riiklikest tagavaradest 16. X 36 kuni 25. VIII 37 rukist ja nisu alandatud hindadega neile jahuveskitele, kaupmeestele ja isikuile, kes on valmis jahvatama vaid riigilt ostetavat nisu ja rukist (nr. 229). Hinnad, millega lubatakse müüa teravilja riigiladudest, on madalamad, kui riik maksab ise vilja eest talupidajale.

Hindade tõusu vältimiseks on pandud veel kehtima kõrgemad väljaveotollitariifid mitmesuguseilt töötlemata ja pooleditöötletud metsamaterjalidelt, vanaraualt, toornahkadelt, kontidelt, harjastelt jne. Mõned neist kaupadest olid varem väljaveo puhul täiesti tollivabad. Tollide kõrgendamise ja rea uute artiklite tolli alla arvamise eesmärgiks on soodustada ja suurendada nende töötlemist kodumaal. Erilist rõhku on kavatsus panna hea saetud metsamaterjali valmistamisele. Nii tõsteti ümmargusilt okaspuu-palkidelt, millede pikkus üle 10 jala ja läbimõõt üle 8 tolli, väljaveotollid 0,15 Ls-lt 0,50 Ls-le kantjalalt, mis moodustab nüüd umbes 44% kauba väärtusest fob Läti väljaveosadam.

Määruste täiendamise ja muutmisega

kindlustuse kohta rahaministeeriumi kindlustusosakonnas (nr. 212) on nüüd nähtud ette, et rahaministeerium võib sõlmida kindlustuslepinguid ja edasikindlustusi töömme-

tuste puhuks ning elukindlustuse alal. Se-nini võttis rahaministeeriumi kindlustusosa-kond vastu vaid kinnisvarade tule vastu kindlustusi.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

15. oktoobril 1936. a.

AKTIIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		
kuld: rahas ja kangides	84 170 862,54	
välisraha	4 954 524,17	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Ctn.</i>	1 246 865,25	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		
kaubavekslid	8 427 462,21	
põllumajandusl.	1 881 047,62	
metsatööstusl.	67 966,74	10 376 466,57
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		
valitausele	—	
teistele *)	8 707 510,27	
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>		
<i>Property and Equipment</i>	2 987 785,77	
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	15 214 425,72	
	<u>77 658 440,33</u>	

1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	704 876,51
3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
a) pangatähed liikvel	42 958 870,—
b) jooksvad arved:	
valituse	13 918 615,79
pankade	7 021 943,70
teised	2 427 848,91
23 368 408,40	
4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	5 626 285,42
	<u>77 658 440,33</u>

Kattevara vahetõr jooksvate kohustustega: } 58,99 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kz. 1 328 066,79
Includes Ekr. 1 328 066,79 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

Teadaanne

seakasvatajatele.

Tingimused:
 Oktoobris eluskaalu alamäär
 100 kg. novembris eluskaalu
 alamäär 105 kg.

Käesolevaga teatame, et Eksporttapama-jad jätkavad endiselt elussigade kokkuost-mist ekspordiks piiramata arvul. Vastu võetakse hästi toidetud sigu. Kuna praegu kokkutoodavad sead on liiga kerged, tuleb sigu hoolega raskemaks nuumata.

Väljamaksu hind 62 s. eluskaalu kg.
Soovitav eluskaal 110—130 kg.

Eesti Peekoni Eksportühisus.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

TŠEHOSLOVAKKIA. Majandusolukord Tšehhoslovakkias.

Economic Conditions in Czechoslovakia.

Tšehhoslovakkia majandusolukord näitas juba m. a. lõpul paranemistundemärke igal alal, mis on muutunud kogu k. a. jooksul veelgi ilmsemaks.

Kui veel üldse räägitakse kriisist, siis seda vaid tööstuse suhtes. Põllumajanduse olukord on muutunud kindlaks ja „käärid“ põllumajandussaaduste ja tööstustoodete vahel liiguvad juba tööstuse kahjuks. Suuresti on tõusnud liihinnad, mis on kutsunud välja isegi vorstitehaste streigi, sest vorstihinnad on normitud ja toormaterjalihinna tõusuga ei suudeta hoida vorstihindu. Vorst on Tšehhoslovakkias rahvuslik toit ja selle ning ka liihindade tõusu pareerimiseks otsustati suurendada sisseveokontingente. Liiahindade tõusu on põhjastanud just tänavune loomatoidu küllus, kuna m. a. madaldas hindu loomatoidu puudus. L. a. oldi sunnitud likvideerima karju, tänavu aga püütakse neid suurendada. Karja normaalseisu kindlustamise abinõude ni ei ole veel jõutud.

Teravilja alal on jõutud endavarustamiseni, mõnel alal isegi kaugemale. Kui varem aastail veeti veel nisu sisse balkani mailt, on nüüd juba sisemaasaagi aastareserv ladudes (umbes 60 tuh. vagunit), nii et nisu alal on pandud kehtima sunduslik külvipinna piiramine. Kui aga hinnad hoitakse endisel tasemel, ei aita ka see kord, sest kunstväetise abil võidakse saaki ikkagi suurendada.

Võitoodang katab ka juba sisemaist tarvidust. Ainult mune ja liha ei suudeta veel toota tarvilisel määral. Põllumajandussaaduste importijana ei mängi Tšehhoslovakkia enam kuigi suurt osa. Senini lubati põllumajandussaaduste importi seks, et saavutada vahetuskaubanduse alusel ekspordivõimalusi oma tööstustootetele. Peamiselt sellele alusele on rajatud kaubandus-vahekorrad balkani riikidega. Nüüd aga hakatakse jõudma äranägemisele, et kliiringud, kontingendid ja kompensatsioonitehingud on takistusiks kaupade loomulikuks liikumiseks vabavaluutaga maa-de poole. Seetõttu on hakatud võtma teist

suunda väliskaubanduses, hoidudes uutest kliiringuist ja kompensatsioonest. See on ka andnud juba teatavaid tagajärgi ekspordi tõusu näol Inglisse, Rootsi, Hollandisse, Šveitsi, USA-sse, Indiasse ja L.-Aafrikasse.

Senine väliskaubanduspoliitika tulemus on see, et kuigi statistika näitab olukorra paranemist — aktiivne kaubabilanss, läbikäigu tõus — vähenevad riigipangas siiski valuutatagavarad ja on oldud juba sunnitud võtma lisa kullasalvestest. Kliiringmais: Austrias, Jugoslaavias, Rumeenias, Kreekas, Bulgaarias, Türgis ja isegi Saksas — on ekspordisummad küllunud kinni; mujale aga, nagu Prantsusele, Hollandile ja Poolale tuleb tasuda impordi ülekaal puhtas valuutas. Edasi mõjus valuutatagavarade kokkusulamisele ka usalduse puudus krooni vastu selle libistumise ootel. Valuutatagavarade reguleerimise otstarbel võeti veel enne krooni devalveerimist palju kaupu sisseveokorralduste alla. Nende kaupade hulgas on ka esmatähtsusega toorained, nagu vill, puuvill, lina ja kanep, džuu, puuvillalõng, toor- ja karusnahad, kummi, kaltsud, kakao-oad. See toorainete sisseveo reguleerimine langes ühte toorainete (puuvilla, toornaha) hinna tõusuga maailmaturul ning varsti järgnes sellele ka Tšehhoslovakkia krooni devalveerimine. Eriti kannatas selle all tekstiiltööstus, kus toodang olevat langenud 20% võrra. Devalveerimise tõttu on oodata uut tõuget ekspordi elustamiseks, sest prantsuse frank langes siiski 15 prots. võrra enam kui tšehhi kroon, pealegi läheb kavatses kontingentide kaotamine ning tollide alandamine Prantsuses eriti kasuks just Tšehhoslovakkia ekspordile (peamiselt tekstiili ja keraamika alal). Ka maksude refundeerimine ekspordikaupade pealt omab teatavat tähtsust ekspordi elustamisel. Igatahes ei puudu väljivaateid ekspordi edasises arenemises. Ainult ei ole senini veel jõutud ikka ammulumatud ja -oodatud väliskaubanduse tsentraliseerimisele juhtiva keskkoha kaudu. Praegu juhiavad väliskaubandust ikka endiselt mitmed

ministeeriumid, riigipank valuutakomisjoniga, ekspordinstitiut, rasvainete sündikaat. Viimase ümberkorraldamise kava ripub ka õhus juba ligi kaks aastat ja tema tegevust pikendatakse kuude kaupa. Nüüd anti temale taas eluõigus kuni 1. I. 37. Loomulikult ei ole säärane ebakindlus kasuks väliskaubandusele.

Ekspordiks töötavate ettevõtete edu sõltub suuremal määral oludest välisurgudel, mida ei saa parandada ükski riik üksikult. Ent sisemaiseks tarviduseks töötavate ettevõtete heaolu sõltub riigi majanduspoliitikast. Tšehhoslovakkias andis riigivõimu korraldav ja reguleeriv käsi häid tulemusi. Kartellipoliitika (vabatahtlik ja sunduslik sün-

ditseerimine, tööstuste kartellimine, numerus claususe põhimõtte kehtimapanemine jne.) on loonud terve tööstuse ja stabiilsed hinnad, ratsionaalse töö- ja turuosituse ning on kaotanud ebaterve võistluse. Ainult tarvitava huvid kipuvad mõnikord kannatama, kuid siis astub valitsus vahele, reguleerides hinda, näit., ehitusmaterjalide ja söehindade suhtes, kus hinnatõusule on pandud maksimaalpiirid.

Tööpuudus on nüüd väiksem kui kunagi varem viimase nelja aasta jooksul. Ametlikult on registreeritud vaid 470 000 töötut. Kuid tööpuuduse täieliseks likvideerimiseks ei ole praegu veel väljavaateid ja tuleb arvestada, et see on krooniline nähtus.

Väikeliidu majanduskoondise asutamine Tšehhoslovakkias.

Organisation of Economic Centre of Little Entente in Czechoslovakia.

17. X peeti Prahast väikeliidu majanduskoondise (Centre Economique) asutamiskoosolek. Väikeliidu majanduskoondis on osatühing, kelle liikmeiks on Tšehhoslovakkia suurimad pangad ja tööstusettevõtted. Koondise esimeheks on Batja tehaste direk-

tor end. saadik H. Varečka. Koondise ülesandeks on teostada kaubandustehinguid ja kapitaliinvesteeringuid, mis on nähtud ette kaubanduslepinguis või millised on vajalikud väikeliidu majanduspoliitika eesmärkide saavutamiseks.

ROOTSI.

Rootsi-Inglise kaubavahetuse suurenemine.

Increase of Anglo-Swedish Trade.

Inglise ja Rootsi vahelises kaubanduses tegevate isikute kokkutulekul inglises toodi esile, et Inglise-Rootsi kaubanduslepingu tu-

lemusena suurenes Inglise väljaveedu Rootsi 50% võrra ja sissevedu Rootsist 30% võrra.

Põhjamaade kaubanduspäev Stokholmis.

Trade Convention of Northern Countries in Stockholm.

Hiljuti Stokholmis peetud põhjamaade kaubanduspäevast võttis osa 25 kaubandusorganisatsioonide esindajat igast riigist, s. o. Rootsist, Norrast, Taanist ja Soomest. Erilist tähelepanu pühendati koostöötamise küsimusele kaubanduses ookeanitaguste maadega.

Leiti, et on olemas häid väljavaateid otseste kaubandussuhete arendamiseks nende maadega, sest omavahelise koostööga oleks võimalik asendada seniste vaheltalitajate tegevust, kellede kaudu teostub praegu suur osa põhjamaade kaubandust ookeanitaguste maadega.

Kodujäneseliha ekspordi arenemine Rootsis.

Development of Export of Rabbit Meat in Sweden.

Göteborgis alustas tegevust uus kodujänesete eksporditapamaja. Sel puhul juhitakse tähelepanu asjaolule, et m. a. eksporditi Rootsist Inglise 200 tn kodujäneseliha. Nõudmine sellele olevat aga tõusnud sedavõrd, et oleks võimalik müüa ka kümme korda enam,

kui vaid toodang seda võimaldaks. Uue tapamaja juures on ka osakond kodujänesete nahkade kuivatamiseks. Neid nahku arvatakse eksportida 3 milj. tk aastas. Kõige nõuetavamad on valged ja chinchilla-nahad.

Rukki ja nisu väljaveokeeld Rootsist.

Export of Rye and Wheat not Permitted in Sweden.

12. X s. a. jõustus Rootsist keeld eksportida rukist ja nisu. See keeld pandi kehtima seks, et vältida Rootsist leivahinna tõusu, mis leiaks

paratamatult aset, kui Rootsist oleks võimalik müüa rukist ja nisu teisisse maisse, kus hinnad kõrgemad.

TAANI. Taani valuutakontori poliitika. — *Policy of Danish Exchange Office.*

Tkr kursi hoidmiseks alistati 1931. a. välisvaluuta ost ja müük valuutakontori lubadele. Selle esialgse ülesande kõrval on valuutakontor hakanud kasutama ka järjest mõjukamalt oma volitusi taani põllumajandussaaduste väljaveo arendamiseks, lubades valuutat eeskätt nende maade kaupade ostmiseks, kes avasid oma turu taani põllumajandussaadusile. Ühtlasi asus valuutakontor kaitsma taani tööstust välismaiste kaupade võistluse vastu, mitte lubades valuutat võist-

levate kaupade sisseveoks. Andmed taani väliskaubandusest näitavad, et võrreldes 1931. a. suurenes 1935. a. toorainete sissevedu 24%, kuna poolvalmistoodete sissevedu jäi endiseks, valmiskaupade sissevedu aga vähenes ligi poole võrra. Sellises omatöötuse soodustamises ollakse nüüd jõutud piirini, millest enam ei saa kaugemale minna, sest välismaiste kaupade sisseveo edasisest piiramisest võiks tekkida olulisi takistusi taani põllumajandussaaduste ekspordile.

Põhjamaade ühtlustatud tollinomenklatuuri väljatöötamine.

Steps taken towards Unification of Customs Nomenclature in Northern Countries.

Neil päevil leidsid aset Kopenhaagenis taani, norra, rootsi ja soome tolliasutiste esindajate nõupidamised, kus avaldati soovi,

et põhjamaade tollinomenklatuuride ühtlustamisel võetaks aluseks Rahvasteliidu poolt väljatöötatud tollinomenklatuuri kava.

ŠVEITS. Sisseveo kergendamine Šveitsis. — *Import Facilitated in Switzerland.*

Šveitsi liiduvalitsus otsustas teatavasti 27. IX devalveerida šveitsi franki keskmiselt 30 prots. võrra, arvestades prantsuse fr langust ja rahvusvahelise rahaturu olusid. Et vältida elatusmaksumuse järsku tõusu devalvatsiooni tagajärjel, alandas liiduvalitsus nüüd tolle realt tähtsamailt toitaineilt, mida Šveits veab sisse, või kaotas neilt tolli hoopis.

Teiste hulgas kaotati toll munadelt (senini 15 šfr. 100 kg). Samuti kaotati toll õuntelt (senini toll 2 šfr. lahtiselt või kottides sisseveetud õuntelt ja 5 šfr. muul viisil pakitud õuntelt), sibulailt ja tomateilt (end. toll 3 resp. 5 šfr. 100 kg).

Peale selle on praegu teostamisel kontingenditud saaduste sisseveo kergendamine kontingentide suurendamise teel.

Söögikartulite sisseveo suurendamine Šveitsis.

Import of Potatoes for Food Increased in Switzerland.

Šveitsis avaldati teadaanne selle kohta, et kartullimpordorel lubatakse importida k. a.

novembri lõpuni söögikartuleid 1 tn iga kokkuostetud 5 tn oma maa kartulite kohta.

Veotariifialandus seemnekartuleile. — *Lower Railway Freight Rates on Seed Potatoes.*

Šveitsi liiduvalitsuse korraldusel alandati sisseveetavale seemnekartuleile veotariifi šveitsi raudteil 50% (sisemaiste seemnekar-

tulite vedu on nähtud ette tasuta). Tariifi alandus, resp. tasuta vedu, on nähtud ette 15. X 36. — 15. V 37.

Söötade sisseveeosodustusi Šveitsis. — *Assisting Feed Imports to Switzerland.*

Sisseveetava loomatoidu hindade tõusu vältimiseks šveitsi frangi languse tagajärjel otsustas šveitsi valitsus neilt saadusilt tollimaksu ja sisseveo-lisamakse maksta tagasi järgmises ulatuses (pro 100 kg.): nisult loomatoiduks fr. 5.50, õlikookidelt 5 fr., kliidelt

2 fr., denatureeritud loomatoidujahult 7 fr. ja jahvatusjätteilt 3 fr.

Tagasimaks võimaldati 1. X peale k. a. IV veerandi kontingendi arvel sisseveetud saadusilt.

LEEDU.

Hanede ja kalkunite eksport Leedust.

Export of Geese and Turkeys from Lithuania.

5. X hakati ostma Leedus kokku hanesid ekspordiks, mis toimub a.-s. „Maistase“ ja eraekspordijate poolt, kusjuures hinnad on määratud kindlaks: I sorti hanest 5 lit., II sorti — 4 lit. tk.

Novembri algul hakkab „Maistas“ ostma kokku kalkuneid ekspordiks Inglisse. Hinnad

on seni veel määramata. 1935. a. kevad- ja sügishooajal eksportis „Maistas“ välismaale 7 000 kalkunit; 1936. a. kevadel eksporditi 2 200. Tänavu sügisel kavatsetakse ekspordida kalkuneid tunduvalt suuremal arvul.

Kodujäneste eksport Leedust. — *Export of Rabbits from Lithuania.*

15. X alustas „Maistas“ kodujäneste kokkuostu. Hinnad on veel kindlaks määramata. 1935. a. eksporditi Leedust 25 100 tapetud kodujänest. Tänavu kevadel eksporditi 18 400 tk. ning eeloleval hooajal tahetakse nende

eksporti tõsta tunduvalt. Peamiselt ostetakse kokku noori kodujäneseid 2,2—2,5 kg eluskaalus (arvatud välja angora tõugu, pikkade valgete karvadega, mis ei kõlbavat lihaks).

POOLA.

Riiklik toetus lambakasvatuse arendamiseks Poolas.

State Subsidy for Development of Sheep Farming in Poland.

Lambakasvatuse arendamiseks Poolas antakse lambakasvatajaile riigi poolt laenu tööloomade ostmiseks. Riigi laenuga ostetud

tööloomad kantakse eriregistrisse ning alluvad erikontrollile.

Poola kartulite eksport Argentiinasse. — *Poland Exporting Potatoes to Argentina.*

Poolast läks 200 tn kartuleid proovisaadetisena Argentiinasse. Ostjate soovil pakiti kartulid kastidesse à 100 kg.

UNGARI. Rahvusvaheline kaubamess Budapestis. — *International Fair at Budapest.*

Rahvusvaheline kaubamess Budapestis peetakse 30. IV — 10. V 1937. 1936. a. külastas Budapesti messi üle 800 000 vaataja.

Väljapanejaid oli 2000 ja väljapanekud võtsid oma alla 40 000 mtr.² neto.

kingakreemid

Opaal

Atlas

kaitsevad ja kaunistavad jalanõusid.

SANGARSUITS

KULD MEDAL

AIS „Ühtsele“ trükk, Tallinn. 1936.